

מטלת כתיבה

במטלת הכתיבה אתם נדרשים לכתוב חיבור בנושא נתון. משקלה של מטלת הכתיבה בציון בתחום החשיבה המילולית הוא 25%.

בראש פרק הכתיבה ניתנות הוראות כדוגמת אלה:

בפרק זה מטלת כתיבה.

הזמן המוקצב הוא 30 דקות.

קראו בעיון את המטלה וכתבו את החיבור על גיליון הכתיבה.
אורך החיבור הנדרש – 25 שורות לפחות. אין לחרוג מן השורות שבגיליון.
אם אתם זקוקים לטייטה, השתמשו במקום המיועד לכך בחוברת הבחינה (הטייטה לא תיבדק). לא תוכלו לקבל גיליון כתיבה נוסף או להחליף את גיליון הכתיבה שבידיכם.
כתבו **בעברית בלבד**, בסגנון ההולם כתיבה עיונית והקיפידו על ארגון הכתוב ועל לשון תקינה ובהירה.
כתבו את החיבור בעיפרון בלבד. אתם רשאים להשתמש במחק.
הקיפידו על כתב יד ברור ומסודר.

מהי כתיבה עיונית?

הכתיבה העיונית משמשת ברבים ממקצועות הלימוד בבית הספר התיכון, והיא הסוגה (ז'אנר) הנהוגה במוסדות להשכלה גבוהה בכתיבת תרגילים, בחינות, עבודות, מחקרים ומאמרים. כתיבה עיונית משמשת לשם הצגת רעיונות ודין בהם. רעיון עשוי להיות דעה כלשהי, תפיסה, גישה או תיאור תופעה כלשהי, והדין כולל פירוט והסבר וכן הבאת נימוקים משכנעים, הוכחות ומסקנות. מבנה הטקסט העיוני צריך לשקף את אופן הפיתוח של הרעיון: חלקיו השונים של החיבור צריכים להיות מקושרים זה לזה בדרך הגיונית, והיחס בין הטענות השונים צריך להיות ברור. כתיבה עיונית טובה מאופיינת בלשון מדויקת, בהירה ואחידה במשלב שלה.

הטקסט העיוני עוסק באופן ענייני, שיטתי וביקורתי בנושא נתון. אין זה משנה איזו דעה תביעו, כל עוד היא מנומקת, מבוססת ומנוסחת בבהירות. כתיבה בנימה אישית, הבאת סיפורי חיים ושימוש בביטויי רגש אינם מתאימים בדרך כלל לכתיבה עיונית. "קולו האישי" של הכותב בא לידי ביטוי בעמדה שהוא מביע וביכולתו להאיר אותה באופן מעמיק ולדון בה בשיטתיות ובגישה ביקורתית, גישה המביאה בחשבון דעות אחרות ומתמודדת עמן.

כמה כדאי לכתוב?

לכתיבת החיבור מוקצה גיליון כתיבה אחד ובו 50 שורות. אתם נדרשים לכתוב לפחות 25 שורות. מכיוון שהגיליונות נסרקים סריקה אלקטרונית, עליכם לכתוב רק על גבי השורות עצמן ולא בשולי הגיליון. כל מה שייכתב מחוץ לשורות לא ייקרא. לחיבורים שיהיו קצרים מהמינימום הנדרש יופחת ניקוד מהציון (כמפורט במדריך למעריכי החיבורים המוצג בעמודים 24-25 להלן). מהניסיון שנצבר במרכז הארצי לבחינות ולהערכה עולה כי בזמן המוקצב למטלה, אורכם של חיבורים טובים הוא בדרך כלל 30-40 שורות בכתב יד שגודלו ממוצע.

כיצד ייבדקו החיבורים?

את החיבורים יעריכו מעריכים מנוסים הנבחרים בקפידה ועוברים הכשרה מקצועית יסודית ונרחבת, שמטרתה להבטיח שהערכותיהם יהיו אובייקטיביות והוגנות. שני מעריכים יעריכו כל חיבור באופן בלתי תלוי זה בהערכתו של זה. כל מעריך יעריך את החיבור בשני ממדים: תוכן ולשון. הוא יעניק לכל ממד של החיבור ציון בין 1 (חלש מאוד) ל-6 (מעולה). הציון על החיבור יהיה סכום ההערכות של שני המעריכים בשני הממדים. אם בחיבור כלשהו יימצא פער ניכר בין ההערכות של שני המעריכים, יועבר החיבור להערכה של מעריך שלישי. לחיבור שאינו קשור למטלה במידה סבירה או הכתוב בשפה שאינה עברית ינתן ציון 0 בשני הממדים. דוגמה לחיבור שאינו קשור למטלה במידה סבירה תמצאו בעמוד 20. בהערכת החיבור מובאת בחשבון העובדה כי הוא נכתב בזמן מוגבל והדבר עלול למנוע מהכותב להפגין את יכולת הכתיבה שלו במלואה. לפיכך, המעריכים מונחים לראות בחיבור גרסה ראשונה בלבד ולהעריכו בהתאם לכך.

מה כולל ממד התוכן?

בהערכת ממד התוכן המעריכים בודקים באיזו מידה החיבור מתמקד בנושא הנתון ובאיזו מידה הרעיון או הרעיונות המובעים בו ברורים. המעריכים בוחנים את הטענות השונים המובאים בחיבור ובודקים אם הם מובנים, קשורים זה לזה באופן הגיוני ותורמים לביסוס הרעיון או הרעיונות המובעים בחיבור. כמו כן, המעריכים בודקים עד כמה התוכן בחיבור נקי מחזרות מיותרות ומ"מריחות", ובוחנים באיזו מידה יש בחיבור ביטוי לחשיבה ביקורתית, המשתקפת בין השאר בהבחנה בין דעות לעובדות, בבחינה של סוגיות מכמה נקודות מבט ובהתמודדות עם עמדות מנוגדות.

מה כולל ממד הלשון?

בהערכת ממד הלשון המעריכים מתייחסים להיבטים הקשורים לניסוח החיבור, לסגנון הכתיבה ולרמה הלשונית שלה. הם בוחנים את המידה שבה החיבור הולם כתיבה עיונית, את בהירות הלשון, את מידת הדיוק בשימוש במילים, את העושר הלשוני, את תקינות הלשון ואת השימוש באמצעי ארגון לשוניים כמו מילות קישור, משפטי מעבר וחלוקה נכונה לפסקאות. שימוש לא מדויק במילה או בביטוי, או שימוש במילה שלא בהקשר הנכון שלה, עלול להביא לידי פגיעה בציון בממד הלשון. הקפידו אפוא להשתמש במילים ובביטויים רק כל עוד הם משרתים את הרעיונות, הטענות והנימוקים שברצונכם להציג בחיבור. הימנעו מניסוח מליצי ומשימוש במילים גבוהות כשהתוכן אינו מצדיק זאת.

כאמור, בעמודים 24-25 תוכלו למצוא דוגמה למדריך המשמש את המעריכים בהערכת החיבורים.

■ מטלת כתיבה לדוגמה

בעבר במרבית מדינות העולם ניתנה הזכות להצביע בבחירות לפרלמנט בגיל 21, אך זה כמה עשורים ניכרת מגמה עולמית להוריד את גיל הבחירה ל-18. בכמה מדינות, ובהן ישראל, הוגשו הצעות חוק להורדת גיל הבחירה מ-18 ל-17 ואף ל-16, ויש מדינות שכבר עשו כן. בדיון הציבורי על הורדת גיל הבחירה נשקלות שאלות כגון: מאיזה גיל אדם זכאי להשפיע על הרכב הפרלמנט, המקבל החלטות שמשפיעות השפעה ישירה על חייו? האם בני הנוער בשלים דיים להחליט החלטות המשפיעות על הציבור כולו? מה יהיו ההשלכות של הכללת בני הנוער בקבוצת הבחורים על המעורבות של בני הנוער בנעשה במדינה ועל המערכת הפוליטית בכללה?

לדעתכם, האם יש להוריד את גיל הבחירה לכנסת? נמקו. תוכלו להיעזר בשאלות המוצגות בפסקה.

חיבור 1

1 הניין הציבורי על הרכב על החירה לכנסת הוא לא רק דיון בנושא האיזה על כאלו דאגים שמעיה לו כבוד להיות מיוצג במהלך, אלא דיון בנושא - באיזה על הופך אדם מילד דאגים הופך אשר אחראי על עיצוב עמדות הפעולות הלוקות - יש לי שאומר שבהחירה המוציאה הולכות למקצת, וכיום יזים בעל יורג ויורג צעיר מוצעים 5 תושבים שמעבר היו נחלק המבקרים בלבד, מצורפים הערה סביבם וח"ם את ח"תם כ"מבקרים קטנים יש לי שאומר לעדני את ההופך - צעירים רבים ממשלבים דחילג פיה על על מלחמי ימים, משיבים דמלחל בנושא עמדות המקצועי ונלמדים דתקול הדלול שש"בול לעולם המבקרים, ובכך לעשה למעלה הולדות, באיזה על אם כן הופך הילד דמוצי, לוקח אחראי על עמדות וכלוי לו שמעיה לוקח הכול 10 דיוצג עצמו בכנסת?

הענין - קבוצה היז, הילד בין הולדות דמקלה, היא שירותים ומכלילה ומחילא אינה מלמדה דכולם (שהיי כל אחד למקבץ בקרב העלוי) ולכן אין משנה מוצע מלמדת דמי כאלוי להיות היז העה. זה שכן - צריכה להיות הילדה בין על החירה דבין עילאים אחרים הקלורים לנושא, ומקור - על סיום הילמדים ועל 15 העיום דבבא. כל עוד דומד הופך הילד, צריכה הקופה על להיות למקדש דלמורז וכביש יצק על העולם. מקופה על יבולה דמקלות דצעירים יצק, הילמדיה, כעניון ומושג כללי על העולם הכלל ומלמדיה פולטימ - מדינה פברט, למדן הנחה שאלו הילד העה יהיה עליהם למקדש העמדי למעשים - אצילות העולה הכלל והבבקה בקלה פברט. הרכב על החירה ד- 16 או כל אלה יבולה דמקלות את אלו.

20 העבקה ולמולד מומדים צעירים ונלמדים, אך הענין במק' על הופך הוא נוח מדי דמשקה, צעמי אין מלמדיה למספר וכלול להיות מולד ומשפחה מסיקדים פחול כציונלטים, ולכן עדיף לנצל מקופה על, כאלמדי, דכישל כמה שיותר יצק וכלים דצוקר הדלח עמדיה. מלמדי - מילד שפלינה כשלו דא ניין דמקלות את על החירה, שכן הופך שבעל 18 שולח אופך המדינה דמלמדי בשפיה ולמדין על אצילות, 25 מן ככאלוי הוא למדין לך הכול דמקדש את עמדיה ולמשפך על מדינהם של מלמדי המדינה.

דמיכים - הענין אין צוקר וסיבה להורז את על החירה לכנסת. אני מקווה שלא אשמך כמבוקר מלמדי, אלה הענין על גם למדן פרימדינה - העומדה לעד על 18 נכדל למדן רק דלמורז, דמשפיל דמקדש צעה מדי כלבד האחריות על הכתבים - היא לא בהכרח כעה. את המלמדי העה יבולמ בין הופך לנצל דמשפחה דבר מלמדי ולי, פעולות פולטימ ומשפחה על חומרים. כלבד האחריות הולמקדלים יונח עליהם העמדי - מל צאקה.

הערכת ממד התוכן

החיבור נפתח בהצבת נושא המטלה בהקשר כללי יותר (קביעת הגיל שבו אדם נעשה בוגר). הכותבת ממשיכה בהצגת שתי גישות מנוגדות לנוגעות לשאלה הכללית (לפי גישה אחת, בחברה המודרנית הבגרות מגיעה בגיל מוקדם מבעבר, ולפי השנייה - בגיל מאוחר מבעבר). מכאן עוברת הכותבת להצגת עמדתה האישית בנושא הנתון (אמנם קביעת גיל הבגרות שרירותית וממילא אינה מתאימה לכל בני האדם, אך גם בקביעה שרירותית כזו חשוב שתהיה הלימה בין גיל הבחירה לפרלמנט ובין קביעות אחרות המתייחסות לגיל הבגרות, ובפרט שתי קביעות חשובות - גיל סיום הלימודים וגיל הגיוס לצבא). בהמשך מפתחת הכותבת את עמדתה, תוך התמקדות בשתי הקביעות שציינה, ומראה מדוע מעמדה זו נגזרת מסקנתה (תמיכה בהשאת גיל הבחירה לכנסת על כנו). הכותבת חותמת את דבריה בהצעה להסתכל על השאלה המוצגת במטלה מזווית אחרת (ההיבט החיובי הטמון באי-הזכאות של בני הנוער לבחור ובהיעדר האחריות המתלווה לזכות הבחירה, ואפשרויות השפעה אחרות הניצבות בפני בני הנוער).

החיבור הוא דוגמה לחיבור יוצא דופן באיכותו, בהתחשב במגבלת הזמן שבה נכתב: הוא מציג מהלך רעיוני מפותח ומבוסס, שכל אחד ממרכיביו משרת את הרעיון המרכזי ותורם לביסוסו, ועושה זאת תוך ביטוי מרשים לחשיבה ביקורתית - הצגה מדויקת של הסוגיה המרכזית תוך התייחסות להקשר רחב יותר, ובחינתה מכמה נקודות מבט.

ציון תוכן - 6 (מעולה)

הערכת ממד הלשון

לשון החיבור בהירה וקולחת לכל אורכו, וניסוחו ענייני והולם בדרך כלל כתיבה עיונית. הדקדוק והתחביר תקינים, ויש דוגמאות רבות לשימוש הולם במבנים תחביריים מורכבים ומגוונים (למשל, "בעיני - קביעת הגיל, הרף בין הילדות לבגרות, היא שרירותית ומכלילה וממילא אינה מתאימה לכולם (שהרי כל אחד מתבגר בקצב משלו) ולכן אין תשובה מדעית מוחלטת מתי ראוי להיות הגיל הזה", שורות 11-13).

יש בחיבור דוגמאות ספורות לניסוח שהוא דיבורי באופיו או שגוי (למשל, "מה שכן", שורה 13; "ולגבש דעה מבלי כובד האחריות", שורה 29) ואין שימוש נרחב באמצעים לשוניים המארגנים את הכתוב (כדוגמת מילות קישור, משפטי מעבר וחלוקה לפסקות). עם זאת, מכיוון שבהערכת החיבור מובאת בחשבון העובדה שהחיבור נכתב בזמן מוגבל, ומכיוון שהחיבור כתוב בלשון בהירה וקריאה, משקלם של גורמים אלו בקביעת הציון אינו גדול.

ציון לשון - 5 (טוב)

חיבור 2

1 כיום בארצות הברית מצוין העולם הלבן והצבאי בבחירות הוא 18. ישנם ציונים רבים הצופים בשאלה האם אפשר להורז את כל הבחורים בחוק ל-18, אך איני רואה דבר כל צורך. לדעתי בחירה למחמת אסיל 18 היא בחירה של בני נוער שאם באים מספיק על מנת להצביע בבחנות.

5

נה נכון ישנם בני נוער ש"בוארים" אסילים, מבנים ואף מתעניינים בענייני פוליטיקה אך צריכים לזכור שזה איננו קלן באובולומים הנוער. רוב בני הנוער לא לא מתעניינים בפוליטיקה ואם הם שקורה במדינה, מבחינה ממשלתית, לכן, נכמת הצבעה בשבילים יכולה להפחית ארצה על הצביע כולו. הורדת 10 אל בחירה מבנים יותר בני נוער ש"בוארים" קלות להפיק את התבונה באל ש"קולים מוצעים אלה. המבוארים בינו הם אלה שיוצאים מה

קורה, הם אלו שמבינים, אלו נדרים שמבינים צופים בהם, בנוסף הם
עם משגים להם.

אנו ח"מ במציאת שבני נוער הם לא יחי ציבים וברכה בני נוער נקיים
15 אלמדים שהובכים את ח"הם ואנחנו לא צריכים להתאבלוסייה כגמ
אלא איכפת לה מעצמה אפילו להצביע בבגסות ולהשיץ על הצבור כולו.
הכלית בני נוער בקבוצת הבחרים לא תיטיב על המצורקות של בני הנוער
בנעשה במצינה לכיוון שבני נוער לא מצרבים בפוליטיקה וכפי שצ"נת
לרובם נושא זה בכלל לא חלק לח"הם.

20

בני נוער הם קבוצה מיוחדת שעסקה בעצמה, בגמא החינוכי שלה, ברבליות
ובפאיות של בני נוער. לעצם הם בני הנוער שבתחילת ארצות צריל חבט
בקורר ויראות לה קורה בבגסות אלא אם כן זה לשה שבאמת
אי-אפשר להפסס ואם החברים שלהם רואים את זה. בני נוער זה
25 עם אכזר, התצנ"נת בפוליטיקה זה לא "מאניב" בלא שנאמר היום
וזה בהחלט משיע על בני נוער. אלו אחד לא רוצה להישאר בלי חברים.
את אקלה כזה של בחרים זכות הצבעה זה לעשות צחוק להבגסות,
כי הם לא מתבססים על קריטריונים המיונים וזה יכול מאוד להשיע
על החברות.

30

אילו על הוא סיל מנימלי שאפשר להת או זכות בחירה, זהו סיל לפני הסיום
ובני הנוער כבר יודעים מה הם רוצים מעצמם ובנוסף הם יכולים
לעשות את השיקולים הנכונים בבחירות ולהשיע אפילו לאובה על
צבור הבחרים.

הערכת ממד התוכן

בפתיחת החיבור הכותב מציג את הרעיון המרכזי (בני הנוער אינם בשלים מספיק כדי להצביע בבחירות לכנסת), אך רעיון זה אינו זוכה לביסוס ראוי או לפיתוח מעמיק. החיבור רצוף חזרות מיותרות על אותה טענה (בני הנוער אינם מתעניינים בפוליטיקה), והחזרות פוגעות במיקוד ובליכודות של החיבור. נוסף על כך, אין בחיבור ביטוי מספק לחשיבה ביקורתית - בכמה מקומות דעות מוצגות כעובדות (הן הטענה המרכזית - בני נוער אינם מתעניינים בפוליטיקה - והן טענות אחרות: בני נוער הם עם אכזר, הם אינם מתבססים על קריטריונים הגיוניים, בגיל 18 בני הנוער יודעים מה הם רוצים מעצמם). קביעות אלו נראות שרירותיות למדי בהיעדר הנמקה או ביסוס, ואינן מאפשרות פיתוח של דיון ביקורתי. נוסף על בעיות אלו יש בחיבור גם כשל לוגי בהצגת אחד הטיעונים (שיתוף בני הנוער בבחירות לא ישפיע על מעורבותם הפוליטית מכיוון שהם אינם מעורבים פוליטית).

ציון תוכן - 3 (בינוני-נמוך)

הערכת ממד הלשון

לשון החיבור אינה בהירה דיה (למשל, "הזכות להצביע בבחירות הוא 18", שורה 1) ובמקומות לא מעטים יש בו ניסוחים שאינם הולמים כתיבה עיונית ("ואנחנו לא צריכים לתת לאוכלוסייה כזאת שלא איכפת לה מעצמה אפילו להצביע בכנסת", שורות 15-16). יש בחיבור דוגמאות אחדות לשגיאות דקדוקיות ותחביריות (למשל, "הכללת בני נוער בקבוצת הבוחרים לא תיטיב על...", שורה 17; "לרובם נושא זה בכלל לא חלק מחייהם", שורה 19). המבנים התחביריים בחיבור אינם מורכבים וגם אינם מגוונים ברובם, ויש דוגמאות מעטות בלבד לשימוש נכון באמצעים לשוניים המארגנים את הכתוב. נוסף על כך, בחיבור יש דוגמאות לשימוש לא מדויק במילים (למשל, השימוש במילה "מנהלית" בשורה 8 וצירוף המילים "להפוך את ההצבעה" בשורה 10).

ציון לשון - 3 (בינוני-נמוך)

חיבור 3

1 ארצות, הנלמד בימינו מקורב הנלמד בחינה ובמחנה הפוליטי יאמר הנלמד
ואכן אני חושב שיש להוסיף את זה בחינה אכנס.
בשורות האחרונות ניתן לראות שמה שהתחילתי בקרב בני הנלמד
בנעשה בחינה ובמחנה הפוליטי שמה שהתחילתי בימים קצומים
5 וניתן להסיק מכך שאם ניתן לומר את הנלמד והנלמד, הם יצביעו
אפי מיה שהם באמת חושבים. הנלמד שבימינו ביולי 18-17 בשלם צייס
כפי לקח החלטות ואכן אני לא רואה חשך בהחלטתו של הנלמד, ואין
אמנע אהם את האפשרות להשפיע בשום אופן, אם זה השתנה
במקרים, כנסים וצדו בבנים שמשפיעים על היכב הפוליטי. יש החושבים
10 שבני הנלמד בימינו אין להם מקום בהשפעה על היכב הפוליטי ואני לא
מסכימה איתם בל אפילו שהם אמורים להיות נשערים והמנהלים בקול
פצח ואנציה זה חוסר רצינות של הנלמד שאם ניתן להם להשפיע על
החלטות זה "צדו מצד של אנרכיה ואכן אין להם את הנלמד הנלמד.
אני מאלה אצפתי שאם באמת יורידו את זה בחינה אכנס יסיקו מכך
15 שיש מקום אנצרים אמת לקבל 18 בחינה.
אנצרי יש ואלה צבא בזיוק כמו אכואם ואין ליצור מצד כזה שנצרים אמת
לקבל 18 לא יוכלו להצביע בחינה.
צבא זה מאוד מורה לי ואני מקווה שסמסו של צבא יצאו את היכב
הנכון ביאג ובצורה ההלנה ביאג אצבנא אפשו והתפטר על זה 17
20 כפי אמרים אבחינה וכל החברה הנו זה משותף.

הערכת ממד התוכן

החיבור מציג רעיון מרכזי (הנוער מעורב בנעשה במדינה יותר מבעבר ולכן כדאי להוריד את גיל הבחירה לכנסת), אך הרעיון אינו מבוסס ואינו מפותח. בהמשך החיבור מובאים עוד כמה נימוקים לעמדה התומכת בהורדת גיל הבחירה (בני הנוער בשלים דיים, תפיסת בני הנוער כקלי-דעת מוטעית), אך גם נימוקים אלו אינם מבוססים, הקשר שלהם לרעיון המרכזי רופף, ונראה שהם באים בזה אחר זה בסדר אקראי. ההנמקה המרכזית לעמדת הכותבת מוצגת לסירוגין כדעה אישית ("לדעתי, הנוער בימינו מעורב..."), שורה 1) וכעובדה ("בעשורים האחרונים ניתן לראות שרמת ההתעניינות בקרב בני הנוער... שורה 3). גם הדוגמאות המובאות אינן רלוונטיות לנושא המטלה (הסקרים והכנסים אינם קשורים לשאלת גיל הבחירה הראוי). בחיבור יש גם בעיות קשות בלכידות (למשל, משפט שאינו עולה בקנה אחד עם מה שנאמר לפניו - בשורות 14-15) ובמיקוד (חזרות מיותרות, כדוגמת המשפט בשורות 16-17), ואין בו כל ביטוי לחשיבה ביקורתית.

המסקנה בסוף החיבור ("להתפשר על גיל 17", שורה 19) אינה מוסברת ואינה הגיונית, וחשוב לא פחות - היא אינה נובעת ממה שנאמר קודם לכן בחיבור.

ציון תוכן - 2 (חלש)

הערכת ממד הלשון

לשון החיבור אינה בהירה דיה ובמקומות רבים הניסוח אינו הולם כתיבה עיונית (לדוגמה, "דבר זה מאוד חורה לי", שורה 18). יש בחיבור דוגמאות לא מעטות לשגיאות לשוניות (למשל, "רמת ההתעניינות בקרב בני הנוער בנעשה במדינה ובמערכת הפוליטית גבוהה מהנוער בימים קדומים", שורות 3-4; "הנוער שבימינו בגילי 17-18 בשלים דיים", שורה 6). המבנים התחביריים אינם מורכבים ואינם מגוונים וכמעט לא נעשה שימוש באמצעים לשוניים המארגנים את הכתוב. החיבור נחתם בביטוי ("וכל המרבה הרי זה משובח", שורה 20) שמשמעותו אינה מתאימה להקשר. נוסף על כך, החיבור קצר מאורך החיבור המינימלי הנדרש (25 שורות), ולכן הורדה בממד הלשון נקודה אחת.

ציון לשון - 2 (חלש)

חיבור 4

1. אמרת שהצבעה בבחירות אסתטית היא זכור גדולג בחזנה 1
במקרה ואלוה להשפיע רבוי על הח"מ בחזנה, שכן חזנה, ופניה
שלא, בהן שינוי הצבעה יורד בהדרגה.
הסיבה לרידה זו הן מלונט, ומיניהן היאש מהחצב בחזנה ואצן
5 התקווה ששהו עשוי להשתמר, אקישור לפי הנצעה בחזנה 5
(לרוב נאמרו מה'איש שבר צינה), בורה לפי השימוש שהיטה
דגיק האיש, באמצעו הצבעה.
בהן הסיבור שצינה, אט חושט שה"איש והאקישור הם הסיבה
העיקרי לרידה בשינוי הצבעה בשאל. ודוקא סיבה זו מסורה
10 אצת מדא חשב להצביע בבחירות.
מדבר להשפעה החמשה שיש להשפיע בבחירות על הנצעה בהן,
יש להצביע השפעה על החושט הש"כור של האצרה למדיט, ועל
חושט החיזיון הכללי שלו.
חמושה של "איש ואקישור היא מסוכנת ביותר, במיוחד כשהחשב הוא
15 מנאד לאידיאל שלם, ודוקא זו המאכיביה לקצת אלטור. כאשר 15
צד ראשון לקום אלטור הוא להביע אר דגיק, במקווה שיהיה לה
"צד כלשהו בשליון, ובמסוף לעורר עם אר כל שאר חבר"ם
המיואשים לקום אלטור כחוק, כק יצד הסיכוי לשט' חמש'.
צד החמושה שחמושה באצרה לפני שהוא מצביע, והנצעה
20 קלי, צד של מקווה, הוא הברר החושט ביותר באק הצבעה, שכן 20
ללא חמושה אלו ח"ו של אדם הם עצובים מאוד, וזה המאפיין
המרכזי של אצרה בחזנה ביקלכיו: הוא כמ"ם ואקישור
לסיכום היצג שיש לאדם יכולת להביע אר עצמו, להשפיע
להחיל שינוי, עם אט הסיכוי לכך קטן, מופילה לחמושה של חיזיון,
25 וזו הסיבה המרכזית שיש לעודד אנשים להצביע, כי עם אט 25
הנעצדו לכך לפני, לאחר הצבעה קיים סיכוי טוב שיחוש
סיסוק ואדרות.

חיבור זה אינו קשור למטלה במידה סבירה. הוא דן באופן כללי בחשיבות ההצבעה בבחירות, אך אינו מתייחס כלל לשאלה האם יש להוריד את גיל הבחירה לכנסת.

ציון תוכן - 0

ציון לשון - 0

לסיכום, חיבור טוב מבחינת תוכנו הוא חיבור הבנוי סביב רעיון או סביב כמה רעיונות הקשורים זה לזה ומתייחסים באופן ישיר למטלה על כל חלקיה. הרעיון המרכזי צריך להיות מנוסח בבהירות, ושאר הרעיונות והטענות בחיבור צריכים להתייחס אליו. מרכיבי החיבור צריכים להיות קשורים זה לזה ולא להופיע זה אחר זה באופן אקראי. אמצעי הפיתוח שתבחרו בהם – הנמקה, הדגמה, פירוט או הרחבה, תיאור, השוואה או הנגדה, הסתייגות – צריכים להשתלב במבנה הזה ולתרום לביסוס הרעיון המרכזי. על החיבור לבטא מחשבה מעמיקה ורחבת היקף בנושא המוצג במטלה.

הימנעו מכתובה שזיקתה לנושא המטלה מועטה, מחזרות מיותרות ומפערים במעבר מעניין לעניין, משימוש בדוגמאות לא מתאימות או בהסברים לא מספקים, מהצגת מידע לא סביר, לא נכון או מומצא, ומהצגת רעיונות בצורה חלקית או מרומזת.

מבחינת הלשון – חיבור טוב כתוב בשפה בהירה וקולחת, ומנוסח ניסוח ענייני הולם כתיבה עיונית. על החיבור להיכתב כטקסט רצוף, בסגנון אחיד ומגובש. על החלוקה לפסקאות לשקף את הרעיונות המוצגים בחיבור. על בחירת המילים להיות מדויקת ועל הדקדוק והתחביר להיות תקינים.

הימנעו מכתובה בעלת אופי אישי או סיפורי, מכתובה רגשנית, מכתובה הבנויה כרשימת נקודות, משימוש נרחב מדי באמצעים רטוריים כגון שאלות רטוריות או פנייה אל הקורא או אל רגשותיו, משימוש מוגזם בלשון נמלצת ובקישוטי לשון מחד גיסא, ומשימוש בסלנג מאידך גיסא.

הנחיות ועצות הנוגעות למטלת הכתיבה

לפני הבחינה

יכולת הכתיבה מתפתחת בהדרגה במהלך הלימודים בבית הספר, באמצעות קריאה ובהתנסות בכתיבה. ההכנה הטובה ביותר לכתיבה ברמה גבוהה נעשית אפוא בעבודה לאורך שנים. יחד עם זאת, תרגול מרוכז לפני הבחינה חשוב מאוד, ויש בו כדי לשפר את הישגיכם. לכן מומלץ להתנסות בכתיבת כמה חיבורים לפני הבחינה. לשם כך תוכלו להיעזר במטלות לתרגול המופיעות להלן ובמטלת הכתיבה המופיעה בבחינה להתנסות בחוברת זו. בעת ההתנסות בכתיבה הקפידו על הזמן המוקצב (30 דקות) ועל אורך הכתיבה הנדרש (25–50 שורות).
בעמוד 145 תמצאו גיליון כתיבה לדוגמה, ובעזרתו תוכלו לתרגל כתיבה באורך הנדרש. כמו כן, תוכלו להדפיס מאתר האינטרנט של המרכז הארצי לבחינות ולהערכה עותקים נוספים של הגיליון, לפי רצונכם.

בזמן הבחינה

- קראו היטב את כל הכתוב במטלה. ודאו כי אתם מבינים את כל המידע המוצג בה וכי ברור לכם מה בדיוק נדרש מכם.
- הקדישו את הדקות הראשונות להעלאת רעיונות ולתכנון מבנה החיבור.
- הקפידו על כתיבה ההולמת טקסט עיוני.
- הקפידו לכתוב את החיבור רק על גבי שורות הגיליון שיינתן לכם. זכרו, אין לכתוב בשולי הדף. אם יש לכם צורך בדפי טיוטה, היעזרו בדפים המוקצים לכך בחוברת הבחינה.
- כתבו את החיבור בעברית בלבד.
- כתבו בעיפרון בלבד.
- כתבו בכתב יד ברור ומסודר ככל האפשר.

■ מטלות כתיבה לתרגול

1. שכרו של דיוויד לְטָרְמָן, מנחה תכנית אירוח מפורסמת בטלוויזיה בארצות הברית, גבוה פי 700 משכרו של פועל במה העובד בתכניתו.

לדעתכם, האם יש הצדקה לפער השכר הגדול בין השניים? נמקו את עמדתכם.

2. באחרונה פורסמו תקנות המעלות העלאה ניכרת את מחיר הסיגריות ומרחיבות את ההגבלות על העישון במקומות ציבוריים. בעקבות פרסום התקנות כתב העיתונאי שי גולדן: "אינני מעשן כבד. ליתר דיוק, יש ימים שבהם אינני ראוי להתקרא 'מעשן' כלל. את רוב הסיגריות שלי אני מעשן בחניון הבניין – מכלאה למעשנים שלמדתי לחבב בחלוף הימים – ועל מדרגות ביתי, באוויר הפתוח. למדתי להכיר בעובדה שהעישון מטריד חלק לא מבוטל מהאנשים סביבי. אני מכבד את מבוקשם. עם זאת, אינני מבין מדוע עליו לשלם הרבה יותר על סיגריות ולהרגיש כפושע מבוקש בכל פעם שאני רוצה להדליק סיגריה ברחוב, שם מכוניות על אגזוזיהן מפחמות בשמחה גדולה את ריאות הציבור; ומדוע השוטר שצריך שיהיה מופקד על ביטחוני יפנה את משאביו המדולדלים למרדף אחריי."

לדעתכם, האם המעשנים אכן נרדפים, כפי שטוען שי גולדן?

3. אחת השאלות החשובות בנוגע ליחסים שבין הממשל לכלי התקשורת היא האם נחוץ ערוץ טלוויזיה ציבורי במימון הממשלה. המתנגדים לערוץ כזה טוענים שקיומו של ערוץ טלוויזיה ציבורי עלול לפתוח פתח להפעלת לחצים פוליטיים, במטרה להשפיע על הסיקור העיתונאי של פעולות הממשלה. הם מעדיפים ערוץ טלוויזיה פרטי, מסחרי, המרוויח כסף בעיקר מפרסומות, מתוך הנחה שערוץ כזה לא יהיה חשוף ללחצים פוליטיים בלתי לגיטימיים. אינני מסכים עם הטענות הללו. לדעתי, בחברה דמוקרטית יש לציבור אינטרס עליון בקיומו של ערוץ שידור ציבורי עצמאי וחזק, המסוגל להדוף בהצלחה את הלחצים הפוליטיים והכלכליים המופעלים עליו. תקשורת במימון מסחרי בלבד אינה בנויה לספק שידורים לא רווחיים, גם אם שידורים אלה חיוניים לתהליך הדמוקרטי ולחברה בכלל. מחקרים בארצות הברית ובגרמניה מלמדים שתחנות פרטיות נוטות לשדר אינפורמציה חדשותית בהיקף קטן יותר ובאיכות נמוכה יותר, משום שהביקוש לבידור תמיד גדול מהביקוש לחדשות. ערוץ פרטי מסחרי יהיה בשליטתם של כוחות כלכליים שמטרתם עשיית רווח ולא דווקא שמירה על אינטרס הציבור, שהוא – הזכות לקבל סיקור עיתונאי אמין ומדויק ככל האפשר.

(על פי מאמר מאת אהוד אשרי)

בחרו באחת משתי מערכות השירותים הממשלתיים הניתנים לציבור – שירותי הבריאות או שירותי החינוך. הביעו דעתכם: האם יש מקום להפוך את מערכת השירותים שבחרתם למערכת פרטית-מסחרית? נמקו את דבריכם.

דוגמה למדריך למעריכי חיבורים

עליכם להעריך את החיבורים בשני ממדים: ממד התוכן וממד הלשון.

יש להעריך כל ממד באופן שאינו תלוי בהערכת הממד האחר.

בהערכת ממד התוכן יש להתייחס לקריטריונים האלה: קיומו של רעיון או ציר רעיוני ברור, מבוסס ורלוונטי למטלה; חוזק הקשר בין הרעיון לפיתוחו; המיקוד והלכידות של התוכן; ביטוי לחשיבה ביקורתית.

בהערכת ממד הלשון יש להתייחס לקריטריונים האלה: בהירות; הלימה לכתיבה עיונית; דיוק סמנטי; תקינות הלשון; שימוש באמצעי ארגון לשוניים; גיוון תחבירי.

יש להעריך כל ממד בסולם ציונים 1-6. בכל ממד עליכם לבחור מהטבלה שלהלן בציון המתאר בדרך הטובה ביותר את החיבור שקראתם.

הערות:

■ במקרים רבים שום תיאור לא יתאים באופן מושלם לחיבור שתעריכו. במקרים כאלה יש לבחור בתיאור הקרוב ביותר ברוחו לחיבור.

■ במקרים שבהם החיבורים אינם תואמים את ההוראות שניתנו לנבחנים יש לפעול כמפורט להלן:

- חיבורים שכתובים בשפה שאינה שפת הבחינה יש לשלוח בחזרה לאחראי האדמיניסטרטיבי לבדיקה.

- בחיבורים שאורכם 10-23 שורות יש לבחור באפשרות "כן" כתשובה לשאלה "אורך החיבור 10-23 שורות?". לאחר מכן יש להעריכם.

- בחיבורים החורגים מהשורות הנתונות בגיליון הכתיבה, השורות החורגות לא ייקראו ולא יובאו בחשבון בעת ההערכה.

- בחיבורים שתוכנם אינו מתאים כלל לנושא המטלה, או, בחיבורים שאורכם 0-9 שורות, יש לבחור באפשרות "כן" כתשובה לשאלה "חיבור פסול?". בחיבורים אלה יש לסמן 1 הן בממד התוכן והן בממד הלשון.

תוכן						
6 - טוב מאוד	5 - טוב	4 - בינוני-גבוה	3 - בינוני-נמוך	2 - חלש	1 - חלש מאוד	
רעיון מרכזי או ציר רעיוני מפותח ומבוסס באופן יוצא דופן	רעיון מרכזי או ציר רעיוני מבוסס ומפותח כהלכה	רעיון מרכזי או ציר רעיוני מבוסס ומפותח בצורה טובה למדי	רעיון מרכזי או ציר רעיוני שהביסוס והפיתוח שלו מוגבלים, או זיקה לא מלאה של תוכן החיבור אל המטלה	רעיון מרכזי או ציר רעיוני לא מבוסס ולא מפותח, או זיקה לא מספקת של תוכן החיבור אל המטלה	אין רעיון מרכזי או ציר רעיוני של תוכן החיבור אל המטלה	זיקה למטלה וציר רעיוני
פיתוח רלוונטי, מעמיק ועשיר של הרעיון (הסברים מלאים, טיעונים משכנעים ומגוונים, דוגמאות מתאימות)	פיתוח רלוונטי ועשיר של הרעיון (הסברים מלאים, טיעונים משכנעים, דוגמאות מתאימות)	פיתוח רלוונטי לרעיון (הסברים מספקים ברובם, טיעונים משכנעים למדי, דוגמאות מתאימות)	קשר לא חזק דיו בין הרעיון לפיתוחו (הסברים לא מספקים, טיעונים לא משכנעים או דוגמאות לא מתאימות)	פיתוח דל של הרעיון, או קשר רופף בין הרעיון לפיתוחו	התוכן דל	פיתוח רעיוני
התוכן ממוקד ולכיד ביותר (שמירה על רצף רעיוני לאורך כל החיבור, הצגה מדויקת וממצה של הקשרים בין הרעיונות שבחיבור)	התוכן ממוקד ולכיד (שמירה על רצף רעיוני לאורך כל החיבור, הצגה מדויקת של הקשרים בין הרעיונות שבחיבור)	התוכן ממוקד ולכיד למדי (שמירה על רצף רעיוני לאורך רוב החיבור, הצגה מדויקת בדרך כלל של הקשרים בין הרעיונות שבחיבור)	המיקוד והלכידות מוגבלים למדי (שמירה מועטה על רצף רעיוני)	בעיות קשות במיקוד ובלכידות (שמירה מועטה ביותר על רצף רעיוני, חזרות מיותרות)	היעדר מיקוד ולכידות (קפיצות מעניין לעניין ללא כל שמירה על רצף רעיוני, חזרות מיותרות)	מיקוד ולכידות
ביטוי מרשים מאוד לחשיבה ביקורתית	ביטוי מרשים לחשיבה ביקורתית	ביטוי לחשיבה ביקורתית	ביטוי מועט למדי לחשיבה ביקורתית	ביטוי מועט ביותר לחשיבה ביקורתית	אין ביטוי לחשיבה ביקורתית	חשיבה ביקורתית*

* הגדרה מדויקת של הסוגיה, הבחנה בין דעה לעובדה, בחינה של סוגיות מכמה נקודות מבט, התמודדות עם עמדות מנוגדות

לשון

6 – טוב מאוד	5 – טוב	4 – בינוני-גבוה	3 – בינוני-נמוך	2 – חלש	1 – חלש מאוד	
הלשון בהירה, קולחת ועשירה והולמת כתיבה עיונית	הלשון בהירה והולמת כתיבה עיונית	הלשון בהירה למדי והולמת כתיבה עיונית	הלשון אינה בהירה דיה או שבכמה מקומות אינה הולמת כתיבה עיונית	הלשון דלה ואינה בהירה או שברובה אינה הולמת כתיבה עיונית	הלשון עילגת ודלה במיוחד או שלשון החיבור אינה הולמת כתיבה עיונית	בהירות והלימה לכתיבה עיונית
שימוש סמנטי מדויק במילים	שימוש סמנטי מדויק במילים	שימוש סמנטי מדויק ברובו במילים	דוגמאות מעטות לשימוש סמנטי לא מדויק במילים	דוגמאות לא מעטות לשימוש סמנטי לקוי במילים	דוגמאות רבות לשימוש סמנטי לקוי במילים	דיוק סמנטי
דקדוק ותחביר תקינים	דקדוק ותחביר תקינים	דוגמאות בודדות בלבד לשגיאות דקדוק או תחביר	דוגמאות מעטות לשגיאות דקדוק או תחביר	דוגמאות לא מעטות לשגיאות דקדוק או תחביר	שגיאות רבות בדקדוק ובתחביר	תקינות
שימוש נרחב במבנים תחביריים מורכבים ומגוונים, התורמים למשמעות הכתוב	דוגמאות רבות לשימוש הולם במבנים תחביריים מורכבים	דוגמאות ספורות לשימוש הולם במבנים תחביריים מורכבים למדי	שימוש במבנים תחביריים לא מורכבים ולא מגוונים בדרך כלל	שימוש במבנים תחביריים לא מורכבים ולא מגוונים	שימוש במבנים תחביריים בסיסיים ביותר	מבנים תחביריים
שימוש נרחב ומגוון באמצעים לשוניים המארגנים את הכתוב *	דוגמאות רבות לשימוש באמצעים לשוניים המארגנים את הכתוב *	דוגמאות לא מעטות לאמצעים לשוניים המארגנים את הכתוב *	דוגמאות מעטות לשימוש באמצעים לשוניים המארגנים את הכתוב, או דוגמאות מעטות לשימוש לקוי באמצעים כאלה *	דוגמאות מעטות ביותר לשימוש באמצעים לשוניים המארגנים את הכתוב, או שימוש לקוי ברובו באמצעים כאלה *	היעדר אמצעים לשוניים המארגנים את הכתוב, או שימוש לקוי באמצעים כאלה *	אמצעי ארגון

* מילות קישור, משפטי מעבר, חלוקה לפסקאות